

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Post.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 vrb. svaki redak. Ocjinal od 8 redaka stoji 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa vpravom. Novci se šljue poštarstvom *napunitim* (asessno postale) ime, prezime i najbližu poštu valja točno oznočiti. Komu list ne dođja na vrijeme, neka to javi odpravniku u otvorenu pismu, za koje se na plaću poštarine, ako se izvana naplać: „Reklamacije. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i l celom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo il odpravništvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplatna s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carovine više poštarina. Na malo 1 br. 5 vrb.

Poglavitoj gospodi
Aleksandru vit. Ellusohegg-u u Lošinj
i Jurju dru Bolmarcihu odv. u Krku

Nepouzdanica.

Polag zadnjeg službenog popisa pučanstva od god. 1880. ima u izvanjskih obćinah kotara lošinskog, dakle u Vašem izbornom kotaru, 24.300 duša, od kojih se 1058 izjaviše, da obćo u talijanskom jeziku, i to u jedinjoj obćini osorskoj njih 1025. Vi poglavita gospodo znate i sami, da ih u osorskoj obćini neima niti 15, kojim je talijanski obćevni jezik, ali držmo se popisa službenog, koj, ako i ne u prilog Hrvatom učinjeni, to je ipak i ostaje uvijek službeni. Svi ostali njih na broju 23.242 jesu zgoljni i čisti Hrvati.

Kako ste izabrani to znate dobro Vi i mi. Znali smo uvijek, da Vi poglavita gospodo nećutito za nas — buduć smo Hrvati — akoprem Vas visoka službena osoba označila, da ste kandidati umjerno hrvatskostranke, i zato smo se suprotivili Vašemu izboru svimi onimi zakonitim sredstvi, koji su nam bili na ruku. Uza sve to, kad ste već jednom ovjerovljeni bili, nadali smo se, da ćete imati koliko obzira na onu ogromnu većinu, koju ste pošli bili zastupat u Poreču. Nadasmo se, ali se prevarismo.

Kad je dne 21. kolovoza 1883. u istarskom saboru u Poreču zastupnik izvanjskog volovskog kotara, poglaviti g. Matko Laginja počeo govoriti u hrvatskom jeziku; dakle ne samo u jeziku većine istarskoga pučanstva, nego i u jeziku onih 23.242 Hrvatah po Vam zastupanih, Vi se poglavita gospodo ujedno sa talijanskom većinom istarskoga sabora udaljiste iz saborske dvorane, i tim zatajiste prvo i najsvetije pravo puka, kojeg zastupate.

Mi koji hoćemo, da se svagdje i uvijek uzćuva značaj hrvatstva ovog kotara, dakle značaj nepokolehiva vjernosti i odanosti prama prejasnoj vladajućoj kući; Vam ovim izkazujemo poglavita gospodo javno i svećano, da neimamo u Vas povjerenja, i usljed toga stalno očekujemo, da ćete se odreći poslanstva u zemaljski sabor. U lošinskome kotaru na kvarnerskih otocih.

Sledi 523 podpisa izbornikah.

Govor

dra. Vitezića nar. zastupnika na carevinskom vieću, držan dne 14. marća prigodom proračunske razprave.

(Nastavak.)

U učiteljsku u Kopru su tri odlela, talijanski, hrvatski i slovenski. Ali za volju školskoj noveli, ući se ipak najviše najvažnije predmete u njemačkom jeziku,

dapnaš u četvrtom razrodu uče se svi predmeti u njemačkom jeziku.

Slični razmjeri su u ženskom učiteljsku u Gorici. U poljudijskoj školi u Poreču, koja je bar namljena izključivo poljudjelcem, koji su skoro izključivo Slavenci, podučaje se u talijanskom jeziku. Odatle naravno sledi, da je za šest mjestah, ustanovljenih u tom gojllišću, koje pripada toj školi, teško naći prositljah.

Nautička škola u Lošnju je također talijanska. U Istri neima niti jedne srednje škole sa slavenstkim učevnim jezikom. Gimnazija u Kopru je talijanska, u Pazinu njemačka; realka u Piranu je talijanska nu ova je na smrtnoj postolji, jer se morala nupustiti radi pomanjkanju učevnikah.

U Puli je njemačka realka, i to je vojnički zavod. Nu nije dosti, da u Istri neima nijedne slavonske srednje škole, već se preleći na sve moguće načine, djakom polazak hrvatskih gimnazijah na Rieci i Senju, premda su ove gimnazije osnovane na istoj osnovi kao gimnazije ove polovice države, premda su tako izvrstni učitelji, premda je tako življenja mnogo jectinija i premda imadu ti gradovi shodan položaj za stanovništvo kvarnerskih otokah i za stanovništvo volvskoga kotara jer se nalaze u blizini te bi se tu mladići podučavali u materinjem jeziku: ipak sve to ništa nepomaže, prieći ih zabranjuje njim se polazak tih gimnazijah, nije dovoljeno bez ministarskog dopusta, pohadjati koje svoučilišće ove polovice države, dapače i štipendije iz crkveno zaklada njim se odriču ako se žele posvetiti svećeničkomu zvanju. U ministarskoj naredbi od dne 8. maja 1883. izrečeno su mnogo teže naredbe glede primanja učevnikah ove polovice na zagrebačkom sveučilišću, napram onim prijašnjim. Ovim načinom nastoji se Slavonom Istri i kvarnerskih otokah svaku višu snobrazbu zatvoriti, da se tim Slaventvo polgano zature. Nešto osobitoga je su štipendijah. Istra imade 8 štipendijah po for. 84, a to štipendije su u državnom proračunu kod koparske gimnazije zapisane. Zatim je zapisana državna podpora od 1200 for. kod državne gimnazije u Pazinu; to štipendije dakle i ta državna podpora jesu tako rekuć, vlastina onih gimnazijah, jer se djakom drugih gimnazijah ne podjeljuju.

Godine 1875. se je ipak za mladiće kvarnerskih otokah ustanovilo 10 štipendijah po 100 for., nu ove imadu veoma šudnu povjest postanka. Pokojni biskup krčki uložio je naime molbu na ministarstvo, da bi se na otoku Krku otvorila gimnazija sa hrvatskim učevnim jezikom. Na ovo pako su mu odgovorili: Ne, gimnazije sa hrvatskim učevnim jezikom vam nemoćemo dati, nego vam damo 10 štipendijah po 100 for. Pridodali su samo pogodbu, da moraju mladići, koji će uživati rečene štipendije, polaziti njemačku gimnaziju u Pazinu. Namjesto kruba, bacili su njim sto kamen. (Tako je i na desnici).

Naravski je, da se to štipendije nediele, jer na kvarnerskih otocih neima nijednoga mladića, koji bi poznavao njemački jezik, a radi toga štipendijah nitko i ne pita. Što se pako tiče štipendijah iz pokrajinske zaklade, ove se nitkad ne diele hrvatskim il slovenskim mladićem, nego uvijek talijanskim il potalijansćim djakom, a ipak doprinšaju Slovenci i Hrvati u pokrajinsku zakladu bar toliko, koliko Talijani; nu zemaljski odbor neše, da za to znade.

U novije vrijeme ustobodjuje se dapače privatne i obiteljske ustanove štipendijah spraviti u vladine šake, samo da slavenski mladići ne mogu polaziti školah, gdje bi se učili u materinjem jeziku.

Slična naredba izdana je u dekretu zemaljskoga namjestništva u Trstu od dne 25. oktobra 1883. glede privremenih godišnjih podpora iz dohodakah od bušćinske ostavštine Arčirove na otoku Krku.

Po ustanovi povjerenja je uprava biskupu, on imade također dieliti podpore.

Ovdje se dakle radi o posve privatnoj ustanovi, a ipak se pokazalo, da se podpore nemoće podieliti bez ministarske dozvole. Sadašnji biskup uložio je protest protiv toj naredbi a ujedno u kratko molio, da bi se mladićem sa kvarnerskih otokah podjeljivalo kod državne toll privatne štipendije i podpore bez razlike, da il uče na gimnazijah na Rieci i Senju ili na drugih državnih gimnazijah; dokazao je također, da će do mala nastati pomunjkanje svećenikah u krčkoj biskupiji — itano što se je to dogodilo u biskupijah trćdanskog i porečkoj — ako mu se ovo ne dozzvli. Otm se dakle, da će visoka vlada njegove razloge uvažiti i njegovim zahtjevom zadovoljiti. Zahtjebe pobimaju sa silšne, istarskim Slavonom neprijazne namjere, ovdje i ondje i kod crkvanih dostojanstvenikah opazati. U žalostno pitanje, radi imenovanja novoga biskupa u Poreču, kojeg je duhove tako razjarilo, neću da se upušćam.

Ipak namogu zamučiti, da bi bila, pošto je u onoj biskupiji velika većina Slavenah, velika pogreška, da se podile ono mjesto onomu, koji na pozna slavenskog jezika. Što se tiče u obće one namjere, moram naglasiti, da je ustanovio pokojni biskup Dobrila više štipendijah sa izlšćnom narećbom, da se podile stro-mašnim učevnikom hrvatska i slovenska narodnosti. Sadašnji trćdanski biskup neka se brine za to, da se ta naredba vrši.

Kako se sada ta odluka vrši, vidl se odatle. Što se je novalno raspisao natječaj na dvie tih štipendijah u časopisu trćdanskoga ordinarijata „Curia episcopalia“ u talijanskom i njemačkom jeziku, a ne u onom jeziku, kojemu su upravo to štipendije namjenjene, t. j. u hrvatskom i slovenskom jeziku.

Oni koji žele rečene štipendije uživati, moraju polaziti talijansku gimnaziju u Kopru ili njemačku u Tratu; slavensku gimnaziju nemiđu polaziti. Spomenuti c. biskup, dok je još živio, sabirao je prineske, da podigne malo semenšće za slavensku mladžu, gdje bi se mladići pripravljali za svoje buduće zvanje, za duhovno naime pastirstvo medju slavenskim pućanstvom.

Negov u službi naslednik ustanovio je sada od sakupljenih prinesakah takovo semenšće u Tratu. Buduć da moraju tu mladići pobadajati njemačku gimnaziju, nije nikako postignuta namera pokojnoga biskupa. Spomenuti sadašnji trćdanski biskup, sabirao je također, dok je još bio u Poreču, nešto noveca za zavod, kojeg je otvorio u Kopru i na kojega trošl zemaljski odbor godišnjih 1000 for. Pošto se pako na tamošnjih gimnazijah uči slavenski jezik jedino kao predmet, daje se inbko misliti, da se tu nisu mladići dostatno upoznali sa onim jezikom, kojeg će u svojem budućem zvanju, kao duhovni pastiri u zemlji, najviše trebati. Dapače veliku je pogibelj, da će se još većma otudjiti.

Što se tiče uređah, nadali smo se mi istarski Slaveni nakon proglašanja državnih temeljnih zakonah, da će pravilna i uvidjavna vlada svoj postupak polag njih uprilićiti, da će naš jezik u školi, u uredu i javnom životu pristojno mjesto zadohiti. Zahtjebe u tom smo se prevarili. Kano što je u školi tako je također i u uredu u svakom obziru svaki dan sve to gore. Naš se jezik za volju nemštine i talijansćine koji kod političkih toll kod finanćialnih i sudbenih oblastih zanemaruje. U Istri je malo gdje koji činovnik, koji pozna slavenski jezik, a još je manje takovih, koji bi mogli u tom jeziku sa strankom pismeno obćiti. Prvi činovnik, gospodo moji, ne pozna i ne govori jezik većine stanovništva; njemu nije također malo, da ga njegovoj položnici govore. Meni je poznat slučaj, da je bio premie-

gen neki kotarski komesar od boljeg na gore mjesto jedino radi toga, što je sa hrvatskim stanovnicil i obćinami u njihovom jeziku obćio. Kazni se dakle činovnik, koji vrši savjestivo državni temeljni zakon. Kod političkih oblastih ne prima se nijednoga, koji ne dokaže, da pozna posve njemački jezik. Sa hrvatskim obćinami obći se u njemačkom jeziku i kazni se one obćine, koje neodgovaraju na njemačke dopise. Sa talijanskim obćinami, razumije se po sebi, dopisuje se u njihovom jeziku, dapače i hrvatskim se obćinama preporećba, da dopisuju u talijanskom jeziku. Ako pošalje koja hrvatska obćina kakav hrvatski spis zemaljskom odhuru, može biti sigurna, da neće biti riešen. Spis se jednostavno na stran metne, jer tamo neće u obće, da štipod znaću o slavenskom jeziku.

Creska je obćina dugovala crkvenoj upravi u Bolom, na otoku Cresu, radi neke crkvene zgrade nešo novacih. Crkvena uprava učinl namiru u hrvatskom jeziku. Nu obćina nehoje izplatiti namire jer bijuše ista napisana u jeziku stanovnikah tog kraja, koje osim hrvatskoga, ne pozna nijednog drugog jezika.

Političke oblasti pišu u čisto hrvatskih kotarih njemački, razasijaju svoje odredbe njemački, kao da bi mi bili vani u rajuhu. Gdje je taj ravnopravnost našega jezika? Moramo li mi Slaveni u Istri poznavati tri jezika zato, da drugim olahkotimo poslove?

Kupelan u Zvonćeah molio je kapetana volvskoga kotara, da bi s njim dopisivao u materinjem jeziku, pošto drugoga ne pozna. Na to bijahu izdana dva dekreta nulme od 18. oktobra 1881. i 16. febrara 1883. koje se uslobodjuju njihove originalnosti radi ovje proćuitati.

Prvi glasl (šita):
„Vaša molbu, da se s Vami dopisuje samo u hrvatskom jeziku, nemoće biti uzetu u obzir s razlogu, što morate Vi usljed Vaših naukah biti vješt njemaćkomu jeziku koji je u Austriji obćevni za državne oblasti, kojim se župnićki urevi, kao voditelj matrikulih pribrojiti moraju.“

C. kr. kotarski kapetanaul.

Volosko 18. oktobra 1881.

Drugomu je dekretu, koji je iz novije dohe dalo povoda okružno pismo kapetana volvskoga kotara na istoga kurata u Zvonćeah; isto je bilo sastavljeno također u njemačkom jeziku. On je poslao ovo pismo natrag i molio, da bi se bar hrvatski prevod priložio, pošto on njemački ne razumija a neima u mjestu nikoga koji bi mu je prevesti mogao. Na tu molbu dobi sledieći odgovor (šita):

„Mnogobročnostu kuratskomu uredu u Zvonćeah s opazkom, da funkcioniraju dušobrićnićki uredi u poslovlh matrikulih jedino kao od države delegirani državni uredi, te da se kao takovi moraju smatrati za delegirane organe političke državne uprave (šuite! s desna). Jezik matarnjeg obćenja političkih državnih oblastih je pako izključivo njemački.“

Radi toga ne nalazim razloga pisati Vam u hrvatskom jeziku.

C. kr. kapitanul, Volosko 16. febrara 1883.

Jetmar v. r.
Iz tih dvih dekretah razabire se, gospodo, da je uveo odnava g. kot. kapetan, nemarećba za zakonske ustanove, svojevolljno njemački kao državni jezik i to u takovom obsegu, da ga je hotlo protegnuti čak i na voditelje matrikulah. Naravski posledica takove odredbe bila bi, da bi morale sastavljene biti matrikule same, i to u celoj ostanovnoj poll monarhije u njemačkom jeziku. Kakva vsluša za gosp. zastupnikah grofa Wurmband-a i njegov jednonišljonike (živahna veselost). Gospodo, bi mogla izdati g. kotarskom kapetanaul svjedočbu dobrog ponašanja; da il moć biti pako u istoj mjeri s tim zadovoljan gosp. ministar-predsjednikul, to prepueć njegovom sudu.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 2. aprila 1884.

Franina i Jurina.

Fr. Kad si bil ovih dan Jurino, ja sam te iskal, da eu ti nie lipoga pravit, a nisam te mogl ogidra nac?
 Jur. Nisam bili dugo ne, ti si bil va šarenjačkom gnezdu va Veji, a ja sam ti bil va Baški.
 Fr. Po zlodija, da sam znal, bih te bil pohodil.
 Jur. Nebiš me bil našal, ad sam se skrivat da me nebi oni šarenjaci, mesarici i gospoda a Veje zivizivali, kako su naše va vrime izhora.
 Fr. Ši ča čul novega?
 Jur. Čul sam, da su šarenjaci s Veje ušle nel rekora na vrhovno sudišće, da bude poslčeno ča je namjestalstvo odredilo od zadnjih občinskih izborah ad da njim ni onako pravo leh da su oni naučni gospodovat i zapovjdat tužnomu kmetu od žluhe Vejske, koga oni zovu »šćavna« kako i nas gospoda ovuda.
 Fr. Ča tako po moju glavu; bim njim ja dal lavo nek ih svih prožiere, pak tako bi nastalo kukolja ered šenice.
 Jur. A ču si ti čul ali videl va Baški?
 Fr. Čul sam, da podeštat ni otel dat van izbornu listine, ad da se boji, ča ovoga puta ču morat poć pućice pohirat po žalu baščanskomu; ma mu je prišlo ovih dan, da je mora izložit.
 Jur. Tako ču pri i njemu poste 15 let njegova ura.
 Fr. Sigurno da, samo ako nebudu delali onako, kako su delali kod zadnjih pokrajinskih izborah.
 Jur. A si ča pak videl?
 Fr. Videl sam ti ovo, na držl pak čitaj.
 Jur. (Čita): Nro. di cassa h. 9. N. N. poso oggi li 24 lienzo da questa vitta in paltra d'ad putrido verminoso la tumulazione del Cadavere segvira dopo sprate li 48.
 Fr. Ča ti se čini, ča ni to lipo po šarenjačku?
 Jur. Ma, na moju kušioncu ova je fina.
 Fr. Da ti vidilš toga škrivana kako visoko držl glavu, baš onako kako i purman.
 Jur. To ču bit valjda on ki stoji pod brestu va Druzi.
 Fr. Da, to ti je on, ta mudra glavica.

Bog i savjest.

Pitali divljaci
 Starčinu svoga,
 Može l' imat savjest,
 Tko neima Boga.
 Nemož' neg eprenzost,
 Da se neomuči,
 Starčina divljak
 Divljakom poručil.
 Savjest nije nego
 Spoznanje Čovjeka,
 Da ga netko goji
 Na odgovor čeka.
 I kopnem i morem
 Sve u strahu živi,
 Jačemu od sebe
 Da što nezakivi.
 Cviet se boji crva,
 Crv se boji mrava,
 Vuk se boji tigra,
 Ljuti tigar lava.
 Lav se boji biča
 Svojeć gospodara:
 A kog da se boji
 Čovjek bez oltara!

Različite viesti.

Čestitka dru. Viteziću. Piše nam prijatelji, da su Hrvati kvarnerskih otokah dne 20. p. m. zastupniku dru. Viteziću hrzajavno čestitali na junackoj obrani u car. vjeću.
 † Ivan Vesel-Kosenki. Dne 26. p. m. preminu u Trstu slovenski pjesnik Vesel-Kosenki. Rodio se u selu Koseze na Gorenjskem. Gimnaziju svršio u Ljubljani, a pravo u Gracu. Posvetiv se finančnoj

Prad 10 godinah — 29. aprila 1874.
 — Interpelirao sam u ovoj visokoj kući — uporabljenju hrvatskog jezika u uređih sudovih. Dne 15. febrara 1875. odgovorili mi na to tadanji ministar unutarnjih posalah barun Lasser. Neću da ova dva splea sada ovdje pročitam, all uslobodivajem si učinili nekoje opazke na davi mi odgovor.

Istinito je doduše, da bijahu izdane naredbe o porabi slavenskih jezika sa strankami poreznim uredom i sudovom, all je žalbože i provela istina, da se drže porezni uredi i sudovi tih naredbah veoma riedko ili skoro nikad.

U odgovoru na moju interpelaciju rečeno je, da se ne zgnadjaju kod političkih, sudbenih i provincijalnih oblastih nikakove zaprieke u pogledu porabe slavenskih jezika. Nu to je skroz i skroz nelitinito, jer se takove zaprieke dogadjaju, tako rekuć, svaki dan. Isto je tako nelitinito druga tvrdnja, da se naime kod popunjavanja službah kod sudbenih, političkih i financijalnih oblastih uzimlje obzir na jezične odnose koji postoje u Istri. Da nije tomu tako, dokazuje posve jasno činjenica, da ima kod najvećeg broja političkih oblastih ljudi, koji ne poznaju dovoljno hrvatski jezik ili ga ne rabe. Dogadjaju se veoma često, da nelma kod sudovah nijedne osobe, koja bi poznavala hrvatski jezik.

Ta kod zatječnjah za popunjenje poštarskih službah u Primorju ne zahtjeva se niti danas poznavanje slavenskih jezika. Nedavno je to dogodilo sluđju, na što je uprav moj prijatelj Naberger upozorio g. ministra za trgovinu, i jasno ilustrirao litinitost tvrdnje, da se zahtjeva lih poznavanje talijanskog jezika, a da o slavenskom jeziku ni spomena nelma, kao da nebi Slavenah u Istri niti bilo. I reosipisti i druge liskanke koje su u porabi kod poštarskih uredah, izdavaju se u talijanskom ili u talijanskom i njemačkom jeziku ne pako u hrvatskom ili hrvatskom i njemačkom jeziku, dapače niti u onih krivjelih u kojih stanuju samo Hrvati. U Istri se govori djelomice slovenski, djelomice hrvatski jezik. All je posve nelitinito tvrditi, da oni koji govore ove jezike — zovu jih nekoji samo dialekti — nebi razumljeli književni hrvatski ili slovenski jezik.

Kad bi ta tvrdnja istinita bila, moraln bi bili istinita i glede slovenskog jezika u Kranjskoj i glede hrvatskog jezika u Dalmaciji. I u tih zemljah su ovi jezici u porabi kod uredah, a ipak nelma nikakvih zaprieakah. To je dakle sumo izlika, a da je trajnava ta primijeta, dokazuje historična istina, da je ostao na otoku Krku hrvatski jezik sa glagoljicom pod Frančkapanskom vladom kroz vjekove izključivo uredovitim jezikom. Da se je ta uporaba uzdržala ne samo po mletčanku vladom nego i do početka sadanje austrijske vladavine, pokazuje spisi sahranjeni u arhivu kotarskog suda u Krku medju kojimi imade sljeset notarskih spisah u hrvatskom jeziku, pisanih glagoljicom.

Što se gospodo javnog života tiče, razabire se odmah, kako je nam Hrvatom u Istri, da se niti zemaljski zakoni i zemaljske naredbe ne objelodanjuju u hrvatskom jeziku. Zahtjeva se poštivanje zakonaln a neđe, da se kaže kako glase ti zakoni. Držim, da nelma takva što u nijednoj zemlji u Evropi. (Zastupnik Ratić: samo u Austriji moguće). Sve objave, svi pozivi se razasliju bilo pojedincem, bilo obćinama u talijanskom ili u njemačkom, jako riedko u slovenskom jeziku all nikada u hrvatskom.

U prijašnje vrijeme izdavalo je dekrete profesorom i učiteljem u dvih jezicih; Talijanom naimo talijanski i njemački, Slovenceu slovenski i njemački a Hrvatom hrvatski i njemački. Naravski, da je bio već uveden njemački jezik *de facto* (činom) ako i ne *de jure* (po pravu) kao državni jezik.

Sada se hoće posvema zapostaviti Hrvate i Slovence, i piše se samo ili njemački ili talijanski. Da li to odgovara programu nj. preuzvišenosti g. ministra predsjednika? Nekojim obćinama mojeg zavjetajnog otoka onemogućilo se je čak obratiti se molbom na visoko carevinsko vjeće, da se uvede hrvatski jezik u urede i škole.

Hrvate se sili, da pišu svoja imena talijanskim pravopisom. Usljed moje, dne 6. decembra 1882. predane interpelacije, označilo je ministarstvo za unutarnje poslove dekretom 10. svibnja 1883. uvjete glede pisanja hrvatskih obćinskih imenah u nekojih krajevih Istre, kod upisivanja u matriculah, i izdavanja izvadakah iz tih matriculah. Polag te naredbe nije dozvoljeno u izvadcih pisati imena po sada obćenito poprimljenom pravopisu niti u zaporkah (čujte! s desna), a što se novih upisivanja tiče, doista dozvoljeno je strankam zahtjevati, da se upisu pravilnim, od prijašnjeg razlikujućim se načinom, nu za to mora biti sastavljen poseban protokol a taj providjen bližjem od 50 nčv. (Zast. Ratić: Ravnopravnost u Austriji!)

Držim gospodo, da je posvuda slobodno pisati svoje ime postojećim pravopisom, jer se pravopis, kako je obće poznato u svih jezicih mienja; nemienja se jednako u hrvatskom jeziku u nego i u njemačkom, talijanskom i u svih drugih je-

zloh. Mora dakle ipak dozvoljeno biti pisati ima onim pravopisom koji je u to vrijeme u porabi. Nu pošto se Hrvatim u Istri neća da dozvol. Oni se moraju podvrći svim formalnostim i s njimi skopčanim troškovom. To je tim čudnovatije, što je hrvatski jezik u Dalmaciji takodjer u porabi. Ovdje je taj postupak dopušćen, u Istri pako nesmjije se što takova dogoditi.

(Nastavit će se.)

DOPISI.

Punat konceom marča 1884.

Dne 25. t. m. posjetila je naše selo Njegova Visost nadvojvoda Stjepan. Čim stignu glas, da će nadvojvoda na Punat, dalo se na noge malo i veliko, da ga dočeka čim dostojnije. I zbilja već u rano jutro bijahu okolo mora mnoštvo ljudi, Hrvatska zastava vijala se na obćinskoj sgradi. Mužari bili pripravljeni, da ga pozdrave pri njegovom dolazku. Oko 9 sati prispio je na korju sa petoricom od pratnje. Dočeka ga starešinstvo i svećenstvo. G. župnik pop Josip Mrakovčić pozdravi nadvojvodu čim je sjahao sa konja, hrvatskim pozdravom, na što mu takodjer on odgovori hrvatski. Pozvan od g. župnika, da razgleda naše selo, odputi se s njim oko mora. U taj čas razpuknu se jedan mužar te prebi nogu Petru Franoliću pok. Nilka, koji je mužave pallo. Nadvojvoda postade, te odaslu odmah svog liečnika hoestraluku, da mu ponačini nogu. Čim se odputio liečnik k hoestraluku narod počeo kloniti: Živita njegova visost Stjepan! Živito naš kralj Fran Josip I. Živita Austrija! Zatim pohodi u pratnji starešino i svećenstva našu siromašnu crkvu. Odatle prolazeć kroz selo, posjeti ranjnika. Pohodi siromašnu kućlu hoestraluku, te podjeliv mu lepu svotu novcah i narediv, da ga krčki liečnik g. Fabljančić pohada dok bude trajala bolest, podje pozvan na zajutrnak. Primiv dragovoljno tu ponudu, odputi se prama kući Antona Žica Kladiča, gdje bijaše pripravljen lepi stol, obskrbljen od g. župnika i popa Josipa Žica. Kao što je prolazeć kroz selo razgovorom vednom hrvatski, tako bi i kod stola, popitkivajuć za stanje našeg sela i naše luke. U kući ostao oko tri četvrti sata. Zatim se uputi put mora, gdje ga čekao liop čamac, prostrit sagovi, da ga preveze na malen otolić Košljun, gdje stanuju oči Franjevo. Vozeć se pratilo ga mnoštvo drugih naših čamacah dubkom punih ljudi, da izkažu ljubav, koju goje prema njemu i bahu-burskoj kući. Tu se zadržao debeli sat pregledavajuć samostan. Pohodi takodjer kupelu gdje pođivaju kosti Kato Frankopanko i biblioteku, gdje se upisao u namlonjenu za to knjigu. Na poziv velečasnog O. Lenarda Matkovića guardijana samostana, podje u refektorij, gdje mu bijaše takodjer pripravun mali obrok, po silah onih siromašnih otacah. Svratio se s Košljuna na Punat oko 11 sati, odputova put Baške.

Mi smo ovdje bili veoma veseli i radostni na njegovom posjetu, tim više, što se je dostojao posjetiti naše siromašne kućice. Vidili smo, da je nadvojvoda čovjek dobra i prijatna srca, te mu zato ovdje opet dovikujemo: Živita njegova Visost nadvojvoda Stjepan!

Kako dočusmo, bi takodjer lepo primljen u Baški; dokaz tomu je, da je drugi dan dne 26. t. m. c. k. parobrodom »Krkac« odplovio opet tamo. Jedini Krčani ne počastije ga nikako. Dospio je u Krk dne 26. to kako kažu, podje na parobrod c. k. komisar Fabryš i načelnik Pozzo Balbi, valjda da ga posjete, na njegova Visost bila u taj čas zaprečena. Od toga časa nikoga nije se više vidjelo do jedinoga biskupa, koji je imao audijenciju. Njegova Visost odvratil audijenciju dne 26. prije no odplivi put Baške. Krk, to šarenjačko gnjezdo, imao je baruta (praha) prvoga svibnja tanjske godine, da grmljavinom mužarah pozdravi nadošle Magjarone. Potrošilo se tada mnogo baruta, da se njih počasti, a za njegova Visost nelma dođe ga. All ne samo da ga nepočastije, nego bijahu nekoji tih bezobrazni, da su tražili za najmljene konjiće prevellku svotu novcah. *Vidi se iz svega, što traži spas izvan države Habsburgah, oni sili mi.*

Carevinsko vjeće prihvatilo je nakon tolikih razpravljanja proračun za god. 1884. Razprava bijaše zaključena razpravom o porabi jezika. Tom prigodom pokazali su opet Niemi liberalci, da su jedino napram sebi liberalni; da njim ništa drugo na srecu toliko neleži, koliko misao, dočepati se u Austriji opet vlade pa tlačit i mrevarit Slavene stoput gore nego li su to prije činili. Jedan od njihovih vodjah, bečki zastupnik Jaques kazao je otvoreno, da će glasovat jedino radi toga proti proračunu ministarstva pravosuđja, što ministarstvo ne pripada liberalnoj stranki. To su nje-mački razlozi!

Dne 3. t. m. odgovorili su zajednanja carevinskog vjeća koje će ostat zatvoreno sve do 24. t. m. Gospodski bečka kuća poprimila je privremeni proračun za mjesec april, nadalje odobrila je vladin predlog o državnoj kupnji željeznica: Fran Josipa, Rudolfovo i Arolske.

Ugarska zastupnička kuća prihvatila je vladin predlog glede izgradjenja željeznice izmedju Mostara i Metkovića. Prošlog četvrtka započela je u ugarskom saboru razprava o novoj osnovi obrtnoga zakona. Kako čitamo u hrvatskih novinah, otišli su u Poštu i hrvatski zastupnici na ugarskom saboru, da tamo brane hrvatske interese prigodom razpravo tog novog zakona. U koliko ču oni obratiti interese Hrvatske, pokazat će budućnost.

Hrvatski sabor imao bi se sastati posljednji čodan mjeseca aprila.

Sv. otac potvrdio je 28. p. m. nekoje nove biskupe, izmedju kojih i Franjevac Markovića za biskupa in partibus i apostolskoga upravitelja banjalučke biskupije. Tom zgodom potuzario se papa na svietske moći, koji stvaraju zakone crkvi protivne i po-gibaljne. On znade — reče — da će nastati još veća progonstva nu da je pripravun sve strpljeno podnašati.

Pronosi se glas, da će talijanski kralj nakon otvorenja izložbe u Turinu, sa kraljicom posjetit berlinski dvor.

Talijansko ministarstvo je napokom sastavljeno i to od 5 članovah starog ministarstva i četvorice novih ministarah. Predsjedničstvo preuzeo je, kako već posljednji put rekosmo, g. Dopretis.

Zastupnik ruske vlade na bečkom dvoru, knez Lobanov, koji se sada ualazi u Petrogradu, nećo se valjda više u Beč vratiti već bi imao zauzeti poslaničko mjesto u Londonu. Njemu će bit najpače povjerena zadaća, da umiri englezku vladu radi zauzeća Merva od ruskih četah.

Franczko ministarstvo održalo je u zastupničkoj kući pobjedu nad opozicijom, koja je predlagala, da se sadanjij ustav promieni. Većinom od 131 glasa zabačen je predlog opozicije, podnešen zastupnikom Bare-dotom.

Iz Londona javljaju, da je obolio ministar Gladstone pa da bi mogao, nešto radi bolesti, nešto radi malo srofne politike u Egiptu, odstupiti.

Njemački sabor držao je u četvrtak posljednju sjednicu prije uskrsnih blagdanah. Čim se opet sastane, razpraviti će zakon proti socijalistom i prihvatiti onakova, kakovoga želi knez Bismark.

Englezke novine pišu, da je Gordon poražen od ustašah, ujedno krive radi poraza dvojicu egipatskih oficirah, koji da su Gordona izdali.

struci, postade financ. savjetnikom. Kao gimnazijalac slagao je pjesme, kojimi je budilo slovenski narod. U »Novicah« od g. 1844.—1852. imada gotovo u svakom broju po koja pjesma Koseskoga. Godine 1870. izadje »Slov. Matice« sva njegova djela. Koseskoga ubrajaju braća Slovenci medju prve slove pjesnik. Slovenci Trstaci okolice i Primorja pokazali su kod pogreba pokojnika, kako znadu cijenit i ljubiti svoje književne prvake. Sve što je u Trstu slavenskoga, izkazalo je tog dana velikomu pjesniku posljednju čast. Nadošlo je deputacijah izvan Trsta a vjenacah bijaše veoma mnogo i vrlo krasnih. Viena sa narodnim vrcami položila su na lies pokojnika sva slavenska društva i pojedinci u Trstu i mnogo štovateljah iz čitavog Primorja. Isti Talijani i Nijemci potratili su pokojnika do hladna groba. Sprovd obijaše veoma krasan. Na grobu pjesnika govorio je poznati slov. pjesnik Fr. Cegnar a pjevači del. podp. društva odpevali su tužaljku u orkvi i na grobu. Vječiti spomen slavnomu pjesniku.

Anton Flego. Primalmo iz Buzeta sledeće redke o vrlom starcu pokojniku, iz Štrpda kraj Buzeta: Dne 19. t. m. pokopasmo riedkog muža, koji je dočekao lepu starost od 90 godina. A. Flego izučio je gimnaziju i stupio u semenišće odakle morade radi obiteljskih poslovah kuci, gdje preuze razgranjeno gospodarstvo. Marljivošću i uztrajnošću usavrši svoje gospodarskevo u toliko, da je ono danas najbolje u okolici. Štovan i ljubljen od naroda, bude često izabran u zastupstvo, a svomu rodnomu selu bijaše mnogo godinah županom. Svaku čast obnašao je pravedito, točno te su ga radi toga i njegovi protivnici štivali i cijenili. Svoj narod ljubio je poput mladica a narodna knjiga bijaše mu mila kao svagdanji kruh. Pobožan i milosrdan, činio je dobra gdje god je mogao a hvale ili uzdarja nije nikad tražio. Kod sprovoda sudjelovahu činovnici svih uredah iz Buzeta, učitelji, školska djeon i sila naroda. Pokojnika oplakujahu dva sina jedan je: Petar u Trstu bisk. kapelan) mnogobrojna rodbina i svatko koji ga je poznavao. Staru poštenjaku bila jatka crna zemljica!

Slovenec o Vitezlečevom govoru. Ljubljanskomu časopisu »Slovenec« javlja iz Beča njegov dopisnik o Vitezlečevom govoru kako sledi: »Dr. Vitezleč govorio je preko dva sata, silnjak živo žalosne odnošaje u Istri. Kad je počeo govoriti, vladala je u sabornici velika buka, nu pomalo sakupljali se oko njega poslanici obih stranah tu su sa velikom pozornostju pratili njegovo razpravljanje. Ljevičari su mu se doduše porugljivo posmjehivali, nu zato bijaše često čuti: Čujtel čujte, tako se događa u Austriji! To je ravnopravnost itd. Predsjednik poručekoga zemaljskoga sabora dr. Vidulich sjedio je kao na trnju kad je Vitezleč u živih slikah opisivao događaje u pokrajinskom (poručkom) saboru; on se je oglašao za ried. Što je dakle odgovorio Vitezleču? Zahvalio mu se, što je dao njemu i njegovim istomišljenicim u Istri zgodu, da izreče, da mu njegova dužnost zabranjuje ikomu drugomu račun podat i o svojem djelovanju na pokrajinskom saboru, van onomu, koji ga je na to častno mjesto pozvao, te da mu se gnušaj vjerovati svaku praznu rečenicu. (l) Ljevičari su mu podvikivali: Istina je, pravo je! Zastupnici desnice puko pitali ga: Zar je to sve, što na tužbu odgovarate? Ne imate li ništa bitnoga za ispraviti?«

Razpisano mjesto. U mužkoj tamnici u Kopru razpisano je mjesto ad-junkta sa plaćom XI. razreda. Prostejli imadu predati svoje molbenice za četiri čedna na c. kr. državno nadodvjetništvo u Trstu. Dokazati moraju, da su vještvi njemačkome, talijanskomu i jednomu jugoslavenskomu jeziku (l), te da su položili izpit iz državnog računovodstva.

Sudbeni jezik. Sto i sto putah pritužili smo se, da se našemu jeziku neda nikakove pravice.

Ljudi, kojim su stariji u kožnatih blačah po Istri lonce prodavali, danas se hvale svojim talijanštvom i pljuju na »proklete Kranjce«.

Po Istri je ljudih u službi, koji dok nisu došli na ljeta, nisu ni čuli govoriti talijanski. Mnogi od tih ljudih su čista naša krv. Ime i obraz jim to i danas pokazuje, ali premda u službi Austrije, misle, da su veća gospodari ako svoju djecu ne uče ni riedči domaćega jezika, a oni sami se ga sramuju.

Da vide naši čitatelji kako se kod nas odavna već radi, ovo niže jedna tužna vjerno prepisana, koju nam je prijatelj poslao i koja je podnešana na sud u talijanskom jeziku i primljena od suda i određena dan za odgovor.

Mi pozivamo svakoga poštenoga Talijana, neka sam izreče je li ili nije kvartirni čisti hrvatski puk kada se ovakove stvari dopostaju, a nu hrvatske spise se smjehom odgovara. Evo tužbe:

G... L... va debitore a G... J... f. 50. v. a inprestati nel mese Maggio li quali si obbligato da pagarmi entro un mese, non avendo esso Reo Convenuto pagarlo un quale si volge minimo Importo a fronte di ripetute provocazioni fatigli pregaro codest' Incilito J. R. Giudizio offese gravia udienza. Baster tenuto G... L... a pagarmi entro giorni 14 o loro interessi della data in poi e le spese di lito fratanto protestate.

Ova je tužba malo starija. Tnko od prilike sastavlja u istom kotaru tužba još danas pojedini ljudi, medju njimi jedan sluga istoga suda, koj ima druge poštene zahtjebe i koj bi mogao, ako mu vremena preostaje, prepisati štogod u sudu, da ljudi brže dobiju svoje pravo. Mudromu je i jedno oko dosta!

Uredjenje plaće svećenikom. U posljednjem broju občasno osvrnut se na mirovinu svećenikah i na nekoje iznimke u plaći kako to odbor predlaže. Predlog o privremenih dušobrižnicah u izpražnjenih župah glasi, da ovi primažu plaću iz vjerzakonske zaklade; ta iznosi u župah koje imaju do 500 for. kongrua, 30 for. na mjesec, u onih od 700—900 for. kongrua, 50 fr. mjesечно a u župah sa 1000 for. ili više kongrua, 60 for. mjesечно. Glede mirovine zaključilo je odbor sledeće: Dušobrižatelj koji su postali bez svoje krivnje nesposobni, primaju mirovinu kako niže u obrazcu. Mirovine, u koliko se nemogu pokriti iz dobarah nadarja, bit će izplaćene iz vjerzakonske zaklade, dotično iz državne dotacije. Spomenuti obrazac glasi:

Obrazac za odmjerenje mirovine:
a) za neod- yeno duša- od 10 od 10 od 20 od 30 od pred-
bitniko kad- do 10 do 20 do 30 do 40 do 50
kongrua iz- godinah godinah godinah godinah godinah
nos:
na službom
f o r t i n t i h
450 800 915 990 415 440
500 900 950 1000 425 450
600 900 900 420 450 480
700 900 970 440 475 510
800 900 980 460 500 540
900 900 990 480 525 570
1000 900 400 500 550 600

ili više
b) za po- modniko 225 250 275 300 300

U župah u kojih je bila dosadanja kongrua veća nego li ju predlaže odbor, upovratit će se ovo odredbe za služnj novog uvedjenja župnika u tu župu i to jednino tada, ako se obstojeća veća kongrua ne temelji na kojem posebnom pravu. Umirovljeni dušobrižnici koji uživaju veću mirovinu nego li to određuje novi predlog, uživati će i unapred prijašnju mirovinu.

Naposled bi zaključeno, da će ovaj zakon stupiti u život prvog jennara 1885.

Podpore ranjenim vojnicom i njihovim obiteljim. Čitamo u službenom »Osservatore Trlestino« natječaj patriotične podpore zadruge za Trst i Istru za god. 1881. Podporu dobiju ranjeni vojnici ili njihove obitelji. Prošnje nek se šalju do konca maja t. g. na trčanski magistrat i to nu gradskog načelnika kao predsjednika kuratorijah.

Hrvatski jezik na bolonjskom sveučilišću. Na glasovitom talijanskom sveučilišću u Bologni ustajaju posebne profesorske stolice za slovenske jezike. Medju ove ubrojen je također hrvatski. Prečavati će se na najviše učevnom zavodu u srcu Italije i naš lepi jezik dočim je kod nas u Istri — dakle u svojoj kuci — iztisuat iz svih srednjih školah a nastoji se ga iztisuat iz istih pučkih. Jednom zgodom kazao je neki prvak talijanaški u Istri, da služi hrvatski jezik jednino onim, koji trguju sa krmel. Sad bi ga rada pitati, što on drži, čemu li će uvesti hrvatski jezik na sveučilišće bolonjsko? Zar će se možda Bolonjci dati na trgovinu krmakah sa Hrvatskom?

Našim Talijanšem potamnili je strast razum a srce otrovala u toliko, da su izgubili smisao za sve što je uzvišeno i plemenito, lepo i korisno. Bj vi Krnjeti, Sarenajci i kako se svi zove, bacite prokletstvo na »izdajice« u Bologni, koji se usudjuju talijanskomu narodu tumačiti mrzki vam jezik »ščavunski«.

Novi list »Obrtnik« počeo je izlaziti u Zagrebu prvim apritom pod uredništvom G. Milana Krišćića. »Obrtnik« (glasio trgovačko-obrtničke komore) izlazi svaki dešeti dan, naime 1., 10., 20. svakog mjeseca; ciena nu na godinu for. 4, na pol for. 2, na četvrt for. 1, poštom 40 nč. više.

NEUKU NAUKA.

Ljek protiv uboda ose ili pčele. Pčelari preporučuju kao lek protiv uboda pčele, osi ili koje druge silne živinice, sledeće jednostavno sredstvo. Ako te ubola koja od rešenih životinjicah, uzmi malo domaćeg ili kuhinjskog soli, poškropi ih ovlažuju vodom pa ju ovij oko rane t. i. nu mjesto gdje si uboden. Do mala nestati će svake boli i ubodeno mjesto neće oteči.

Da ti kolci u zemlji ne gnušju. Kolika je neprikladn vlogradurom mienjati svake, li bar svake druge godine kolea u vino-garbal, kolik je s tim skopčan posao i potrošen novac, netreba nam dokazivati. Gdje imade u izobilju hrustovine ili kostanjevine, valja svakako kolea tog drvetja upotrebljavati jer traju mnogo dulje nego li drugo kod nas rastuće drvetje. Da nam traju kolci i drugog drvetja čim više, valja da je možemo u rastopljeni modra galice (vitriola). Prigovoriti će tko, da je to praskupno sredstvo i velik trud, nu ne valja ni jedna ni druga primjetba. Galica je dosta jeftina a trud koga uložiti kod tog posla, izplati će li se stotruko. Kako do postupimo kod umakanja kolcah? Evo ovako. Uzmemo se prilično velik barunaj ili čubar. Uljije se nu u polovite vode; nu svaki hektolitru (100 litrah) vode, trebaju li 3 kilograma modra galice. Galicu metnu u košič i košič u čubar, da se galica rastopi. Kad se galica rastopila, uroni u vodu kolea i to bar tako duboko, koliko je kaniš kuanjiti u zemlju urinuti. Kolea valja u takovoj vodi ostaviti do 12 danah, poslije se izvade — i u hladu osuše. Nekoji gospodari skušali su ovo sa mehkim drvetjem, kao što je vrba, lipa, topol itd. pa se dokazalo, da traju kolci mehkog drvetja umočeni u galicu više nego li kolci hrustovi i klanjaju neumočeni.

Pomorske vesti.

Iscuvoranje u trgovackoj mornarici. Kapitani digne plovidbo imenovani su od k. pomorske obitani na Ried sledi: dl podkapitani: g. Natal Berettini iz Rieka; g. Alois Capponi iz malog Lošinja; Anton Franjul iz Lovrana; Pašival Matković iz Podvezde; Mate Pajkurić iz Rieka; Albin Priskić iz Opuzlje. Podkapitani sledi: pomorci: g. Marjan Martinolić iz maloga Lošinja; Ivan Vidišković iz Voloskog i Rudolf Premuda iz malog Lošinja.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu-zemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:
Trst 23. ožujka. Girolamo, Zagabria iz Malte. — 23. Erateli E. Nikolić iz Astaka. — 25. Erić, Martinolić iz Retina. — 27. Peleanc, Buntolić iz Mijetakah. — 27. Glunco, Petrićević iz Kopra. — 28. Stefanije, Randić iz Ghs-gova. — 29. Leandro, Gladalić iz Batuma. — 29. Tigri, Zotti iz Batuma. — Rieka 23. ož. Bar. Kemeny, Strk iz Glasgova. — Bordenac 21. ožujka. Tizza, Morović iz Rieka. Tariva 23. ožujka. Miroslav, Mikulić iz New-Jorka. Maruljić 22. ožujka. Angela, Pajkurić iz Cetta. 27. Emerico, Minak iz Senja. Aleksandrić 16. ožujka. Crono, Rajčić iz New-Jorka. Port-Buda 10. ožujka. Ploč, Tarabocchia iz Aspin-vala. Cadiz 15. ožujka. Ali, Ferrari iz Cetta. Minerva V., Mikulić iz Cetta. — Cetta 18. ožujka. Urin, Babić iz Rieka. — Bonu 19. ožujka. Marie Minak iz Rieka. — Cagliari 29. veljače Dampier, Poščić iz Rieka. 25. ožujka Elice, Ivančić iz Genova. Amella, Kiselčić iz Algira. 23. Piz 3. ožujka. Sotatid iz Genova. Malta. 20. ožujka. Ovojnak A., Jelenčić iz Cipra. Isla, Vidulčić iz Volo. — Foullac 25. ožujka. Olac, Smajić iz Trsta. — Arf 17. ožujka. Marietta, Stolečić iz Mijetakah. — Gibraltar 20. ožujka. Gino, Jačić iz Torreveja. Szapary, Jolečić iz Middlebro. Tbor, Randić iz Rieka. — Plymouth 25. ožujka. Milan, Vukašević iz Anversa. — Sharpness 25. ožujka. Euplea, Vidulčić iz Smirne. — Carigrad 21. ožujka. Catterina Stuk, Novak iz Marsilje. —

Odjedrili u:
Trsta 26. ožujka. Noel, Jurjević za Kanen. 27. Imperator Franc, Gius. I., kap. Premuda za Likatu. 23. Kobličić, Kukurica za Patras.

— Cetta 21. ožujka. Angela, Pajkurić za Odessu. — Marsilje 23. ožujka. Citta, Luzina za Port-Said. — Genova 23. ožujka. Zvonimir, Blelo-vačić za Pensakolu. — Algira 15. ožujka. Amella, Kiselčić za Cagliari. — Lamlaha 21. ožujka. Grad Zagreb, Maruljić za Montevideo. — Montevideo 18. ožujka. Franky, Glabalo za Fret-Benton. — Lisbone 18. ožujka. Tilde, Colazio, za New-Jork. 20. Carolina, Stiglic za New-Jork. — Torreveja 14. ožujka. Gino, Jačić za Elnora. — Falmouth 20. ožujka. Euplea, Vidulčić za Gloucester. — Port-Lo-Bouc 20. ožujka. Nadir, Mlihičić za Port-Said. — Harre. 24. ožujka. Agostino G. Premuda za Valparaiso. — Karafija 25. ožujka. Cibela, Kozulčić za Kingstown. Lussignano, Gladulčić za Trinidad. Nos, Gabella za Smirne. 28. Unita Parenti, Suhor za Smirne. — Batafije 16. veljače. Flume E., Valčić za Probilingo. New-Jorka 12. ožujka. Andre, Tlačac za Lisbonu. — Cagliari 25. ožujka. Lamek, Vekarić za Kaparavau.

Listnica uredništva

Gj. dopisnikom. K. J. u K. Vašeg putovanja iz P. u P. neprimamo, ostalo ćemo upotriebiti. P. D. u M. Dopisni stigao; bude li moguće, ćemo objelodaniti, nebađe li, kazat ćemo vam svoje razloga u privatnom pismu. P. G. u B. Doći će čim bude moguće i to kako želite, na jedan danak. J. M. u V. hvala na prijalasnom; više u pismu čim posao dopusti. S. S. u T. Vaš razgovor čeka mjesto. G. Ljusković također.

Lutrijski brojevi

od 29. marca:
Tst 38 72 45 79 14
Lino 51 46 14 09 3
Ofen 76 23 38 20 72
Od 2. aprila:
Prng 17 24 25 34 22
Hermannstadt 41 50 50 20 69
Luvov 3 11 52 79 32

TRGOVAČKE VIESTI.

Kaca sveučilij uzdržane ciene. Rlo od f. 90—75; bolja f. 70—86. Lugunira f. 70—80. Portorico f. 94 — 115 Moko f. 107—118. Čukar prve Murke gotova roba od fr. 26.50—29.—
Ulje obično za jelo f. 44. — Dalma-tinsko f. 43—49. Talijansko fino f. 70—80 po Karkov.
Riža bij. f. 15—22.—; englezka f. 11—18.50 Bakalar f. 24.
Petrolj čvrsto držan po 1025 u bari-lah; f. 12.— u sandučih.
Masl svjetleća prava po f. 65.—, en-glezka f. 61.
Stanja slabo tražena po f. 61.—
Masla f. 70—85.— Lof f. 44.50 Narandje i li-moni od f. 2.—4 sanduk. Ročići f. 5—6.50 Lješnjaci f. 35.— Grožđje Sult. f. 19—23. Smokve f. 13—16.— Grašak f. 10—13. Pa-sulj f. 11—15.— Leća f. 13—20.— Vuna bosunska f. 103—115. Istarska f. 110.— slabo tražena. —
Kože strojene f. 140—160. — Voloske surove f. 46—55.— Janjeće 100 kom. f. 75 —115. Začje f. 24—35. Ljes življe tražan, a ciena uzdržane. — Sieno f. 1.20—1.60.
Štije bosanske i hrvatske f. 24—26
Pšenica f. 9.25—9.41. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; Banatski f. 8—8.25. Hrvatski f. 7.75. Raž f. 7.52. Zob madjar-ska f. 7.— Uvratka f. 7.50 — Arba-naska f. 6.25—7.
Trčanska borca: dne 2. aprila 1881.
Austr. drž. papiri f. 79.30 isti u srebru f. 80.80; isti u zlatu f. 101.— 5/8 austr. renta for. 95.—
Dionice narodne banke f. 848. — Kre-diti f. 324.—; Lloyd f. 620.
London 10. hra Sterlina f. 121.3.8; Na-poleon f. 9.61; c. k. cekini f. 5.62; držav. marke for. 59.30.—; Franczke for. 48.20

Bogato skladište
željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocicla, žute mizine (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željezine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljo-djelskog orudja, raznih sprava-h za kuću i brodove, va-gah decimalnih i stolnih
proporučaju
Chevesich i Miloveich
Palazzo Garecotti u Trstu.
NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašije slobodna od carline i po najnižim cijenah.

Objava.

Podpisani čisti se obznani, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog društva u Hloku glasovito sriemsko vino u bačvni i butljah; kao i na svih svjetskih izložbama odlikovanu slijevljeni i Cognak.

Istodobno razpačiva na veliko i malo izvistan, sa zlatnom kolejom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (kruglje 1 1/2 kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisanzu, izvršavajući naručbe po najnižih cijenah.

G. Vučković, u Trstu.

Kod g. Špire Artale

tiskara-nakladnika u Zadru

izšla je knjiga:

„Oficij velike nedilje“

s dodatkom: Jutrnja na Božić; Večernje; Jutrnja i pohvala za mrtve i različitih pjesama i molitava. Četvrto popravljeno i popunjeno izdanje.

Ciena for. 1.—

Prodavačem se popušta rabat. Tko skupi 12 predbrojnika, dobije trinaesti iztiskak budava.

Tko pošalje novac unaprijed, dobije knjigu bez toška.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posljedice.

Obrana zdravlja

ovlađalo gotovo o sačuvanju i pospješivanju pravob, jer ova je glavna podloga zdravlju, te koji tjelesnom toli usretnom dobrostanju. Najbolji domaći lijek za urediti probavu, p-kojereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavno poznati i obojbljani

dr. ROSA životni balzam.

Priznaden je od najboljih, tečnijih najkriepljih zelenih, i izkazuje se osobito kano sjegurna pomoć kod neuradne probave, kod odgaganja, nadimanja, bluzavina, kod lošestih i šleš i želudca, želudčanom krčvu, prepunom želudca, kod narale krvi i nerovnosti, žestokih bolostih, kod bolosti u trerih, hipohondrije i melanholije (sušilo slabe probave, šislil krv te dobiva bolesno tjele iznova situ i zdravlje). Uvried ova izvrsno vlastitoati, postao je sjegurna ljudski domaći lijek a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice i for.

Na tlauda pohlvalnih plesamah, lahko svaki prođu. Salje se na frankirana pisma ne svo stranu uz pouzede tnoza.

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenica dr. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lijek istan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, ne čuim lakve bolesti u želudcu, koji me je bilo 10 godina. Isti lijek održavo je i moju suprugu, koja je bovala preko 10 god u letrici, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od tlaunice, koja je ovdje tako česta. Primito gospodinu ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski

narodnik beljeznickog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Ia se izbježno namilim zgodan, proslim svu p. n. gg. narodnike, nekta zbiljevu izrično dr. Rose-a životni balzam iz Hekarne B. Fragner-a u Pragu, jer satn opazio, da se dobili narodnik od više strana nepotpunim smjekom ako su tražili drugostavno: Životni balzam a ne izrično: dr. ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, Hekarne „Kecronu u orlu“ u Pragu, igit „Spartanog B. 205-0.

U Trstu: E. Preidl, G. Foraboschi, Jak. Suravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Sautina, Lokarni.

U Zadru: Andreović N.; Rieka J. Prodan; Dubrovnik J. Alotšić; U Hrvatskoj i Slavoniji: sliedee Hekarne: Zagreb: Arazin C.; H. Jasklević (gornji grad); A. E. Milosirina bruća; M. L. Finkli; Fr. Porček. Stara Gradiska St. pl. Varišić; Delorav Mikolčić. Ozleak J. G. pl. Diones. Brod n. S. N. B. Kuković. Gospić V. Vonk. Jaska Ed. p. Tomaj. Javrić Ed. Tollović. Karlova G. Finčulsi i Ed. pl. Sindović. Križevci L. Brotsky. Kutina S. Buchorsky. Nova Gradiska D. Diones. Otocac V. Častek Opuzen Jos. Finkli. Petronaradi Doud. Erlau. Pregrada H. Bilinsky. Sušak i V. Vrdulmeister. Valpovo Al. Dekanthy. Vinkovci Fr. Herzig. Vukovar. Fel. Kirohbaum. Varaždin A. Kusy. Zvonje Malter

Sve Hekarne i voće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj, imadu skladišta tog životnoga balzama.

Tamo se također dobije:

Pražko domaće mazilo protiv oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upalo, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crvu u pratu i započet, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosi, kod reumatičnog oteka, kronično upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, protiv kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, protiv lišajam, protiv tekutim ranam, otvorenim negam, protiv raku u upali kože, noima boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoreni otek brzo se izliči; smrad koji iz oteka teče, izlivi se ovim mazilo brzo i rano izliči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomaže i rana se prije ne zaciele, dok nije ran guoj iz nje izmehen. Zaprieči također rast divljega mesa i čuva od upala. Također ublaži bolosti. Otvo-runo i tekuce rane moraju se mlačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilepi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokuših pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani naglušnost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh i. staklenica 1 for. a. v.

Javna zahvala.

Deputacijam raznih slov. družtva, slov. družtvom u obće, gospodinu govorniku Cegnaru, pjevačam, drugoj gospodi i mnogobrojnomu narodu izričemo ovim za sudjelovanje kod pogreba, za prekrasno pjevanje, za mnogobrojna viencia i za sve ostale dokaze ljubavi do našega pokojnoga oca, z. Ivana Vesel-Kosekoga, najtopliju zahvalu.

U Trstu, 29. marča 1884.

Rodbina Vesel.

Podružnica u Trstu o. kr. povi. austrijskog vjersijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA UKAMACENJE

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3 1/2 %
8-dnevni odkaz 3 1/2 %
30-dnevni odkaz 3 1/2 %
u napoleondorlih, uz
30-dnevni odkaz 3 %
3-mjesečni odkaz 3 1/2 %
6-mjesečni odkaz 3 1/2 %

OKRUŽNI ODJEL

u bankah 2 1/2 %, kamata na svaku svotu a u napoleondorlih bez kamatah.

NAPUĆNICE

za Bač, Prag, Peštu, Brno, Trnavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Aranđ, Grad, Hermanstadt, Innsbruck, Glogovac, Ljubljani, Sulzburg bez troškovah.

KUPNJA I PRODAJA

od devizah, efekatah, također unovčenje tupaonah uz 1/2 % provizije.

PREDUJAM

na varanta, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu 1/2 %, provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 0 % godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznosa glasnim posobivoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

Bez ove obrubene znamke, zakonom štice, imade se taj lijek po dr. Malicu unatrati kano pultoren

Cvjet proti trzanju,

po dr. Malicu.

je odlučno najbolji lijek protiv kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolost u križu i živcih, oteli, utvrđenim udom itd.; ako se vaju i kratko vrijeme prae- stane posvama trzanje, što dokazuje moćnu zahvalnicah. Trži se samo svečet (Obramb. znamka) proti trzanju po dr. Malicu uz prilozno znanjenje; i. staklenica 50 arč.

Zahvala.

Gospodinu J. pl. Trnkoczyju, liekarn u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće lekove bezuspješno rabila. Pošto se je jako bolost što dalje sve većma pogoršavala i ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na Vaš dr. Malica kostoboljni lijek za 50 novč. i u si ga odmah naručim. I u lednu imao je čudoviti uspjeh da se je majka vaju novo teškah bulih ostobodila. Punim osjedokanjem priznajam dakle dr. Malicah kostoboljni cviet kano izvstan lijek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolosti preporučam. Vašoj blagodarnosti izričam pako nejerdačnju hvatu; svim štovanjem.

Frano Jug,

posjednik u Šmarji kod Celja. Planinski bilinski sirop kranjski.

Izvstan protiv kašlju, hripavice, vrtalobli, prvnoj i plućnoj bolosti i staklenica 50 nvč. Koristiji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice o. kr. povi., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već timie pita pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavnobolje, kad su utvrđena uza, pokraren žolcnac, kod jetri- njih i hubežnih bolostih; u škatulici po 25 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah i for. 5 novč., Razašljice se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitate, koje su mnogoljetnim izkusvom kano osobito uspješno pripoznate, imade uvie čiete u zalogi i razpošlja odmah pošlarskim pouzdećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

POZOR!

Uljena slika

zadnji časovi u tamiel okovanih:

bana Petra Zrinjskog i Frankopana

po originalu ogromne voličine sa 5" širokim zlatnim ili crnim okvirom možo se naručiti kod meno u Belovaru

J. B. Pećar.

Slika stoji u gotovom . . . for. 12.—, a uz četiri mjesečna obroka . . . » 14.—.

Hrvatskom narodu u Istri!

Za ovu korizmu

preporučuje se Hrvatski Bogoslužbenik u kom osim jutrnjah, večernjah i raznih pjesamah hrvatskih za crkveno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, oficiji velike nedilje, plač gospin itd. itd. — Nabavlja se kod uprave Narodnoga Listina u Zadru. Nevezan zapada f. 2 — u vezan i pozlaćen f. 2 70 nv. Tko pošalje upravi Narodnoga Listina nove unaprijed prima ovu knjižu od preko 400 stranah u knđu bez ikakva pošlarskoga troška.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Boudena posredilo sa konačno pronđi

mastilo za vlase

od koga se možo izuzeti ponđu pravom, da posvu odgovara svojoj sveti. U najkraće vrijeme pomnoži i okropi to mastilo vlase i bradu i zaprieči tu izpadanje istih.

izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakoncu for. 2.— Pravo nepotvoreno možo se dobiti jedino u Hekarni C. Zanetti u Trstu via Nuova br. 27.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokušstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokušstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange

St. Anne

Petit Mélange

Bleu Belge

Rouge St. Pierre,

Leventó,

Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA

Via Zovenzoni Trst.

Nepogrješivo!

Svak dobije imos nutrug, kod koga ni moj sigurno djeluje! **ROBORANTIUM** (sredstvo za bradost) beruspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje protiv ćelarnosti, ispadanja kose, neruči i osedenju. Uspjeh višeputnim trenj-m zajednem. Originalne boce po 1. for. 50 nvč. i boce sa probu po 1 for. Salje

J. Grolieh u Brnu.

Roborantium opetovno upotabljen pokazuje također dobre uspjeh protiv slabosti i glavobolji.

Glavni depot za Primorje u Trstu: Petar Sluovih, farmacin u Marine, Via Sanita broj 13. u Rovinju: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — Saljet: N. Aljinović, gorina; C. Ortololević, apot. Rieka: C. Silbavy, liek. Pul: A. Kodina. — Sarajevo: Ed. Pleyel, apotekar k caru austrijskomu. — Novi Sad: G. Plašića, apot. Zagreb: C. Aronim, apot. — Tamo se možo također dobiti Kan de Hebe, izotčno sredstvo Nepola, koje uzdrži sviežost i bioleću puti. Ciena 85 novčica. — Boutelet du Serail de Grolieh, vojnj za rubce i elegantni sviet. Ovo je bisser svih vojna. Radi vanredno lijepe spravo, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50